

Sendt med e-post

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO
postmottak@kud.dep.no

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0030 OSLO
postmottak@kd.dep.no

Oslo, 16. april 2012

Deres ref.: 2011/03188 KV NBA:amb og 201104696/ELI

Høring – utredning av litteratur- og språkpolitiske virkemidler

Vi viser til utredningene *Til bokas pris*, *Utredning av litteraturpolitiske virkemiddel i Europa og Utredning om litteratur- og språkpolitiske virkemidler*, og til invitasjonene om å bidra med høringssvar. Kopinors medlemsorganisasjoner avgir egne høringsuttalelser så langt de finner det naturlig.

Kopinor er en forvaltningsorganisasjon med formål å sikre de økonomiske og ideelle rettighetene til rettighetshavere til åndsverk. Kopinors bidrag i det kulturelle kretsløpet er å sørge for at opphavsmenn og utgivere får vederlag for en begrenset og fornuftig sekundærutnyttelse av sine utgivelser, og på den måten bidra til at nye verk kan bli skapt til glede for alle.

Kopinors største avtaleområder er innenfor utdanningssektoren. Her er det først og fremst utdrag av bøker som kopieres, og da særlig lærebøker og fagbøker. Det er ikke noe mål at det blir kopiert mest mulig – tvert imot er det en grunnleggende forutsetning at kopiering ikke erstatter, men er et supplement til, kjøp av utgitt materiale. Kopinoravtalenes begrensingsregler er i så måte viktige instrumenter for å holde kopiering på et fornuftig nivå.

Det er svært viktig at vi har velfungerende ordninger som bidrar til nyskaping og utgivelser av et bredt spekter av norsk litteratur. I den sammenhengen er også valg av prisregime og eventuell innføring av en boklov en viktig diskusjon.

Begge utredningene konstaterer at valg av prisregime i liten grad virker inn på selve bokprisen, men i noen grad virker inn på hvilke bøker som blir solgt. Frie bokpriser gir billigere bestselgere, mens faste priser gir lavere gjennomsnittlige bokpriser. *Til bokas pris* viser at overgangen til nettsalg og supermarkedssalg forsterker omsetningen av bestselgere. Dette gir sterkere negativ innflytelse på bredden i omsetningen av bøker enn positiv effekt av long-tail og digital tilgjengelighet. Kopinor legger til grunn at det norske språkets posisjon i framtiden vil avhenge av om man fortsatt har god tilgang til en bred og mangfoldig litteratur i Norge.

MEDLEMSORGANISASJONER

Den Norske Fagpresses Forening
Den norske Forfatterforening
Den norske Forleggerforening
Forbundet Frie Fotografer
GRAFILL (Norsk organisasjon for visuell kommunikasjon)
Mediebedriftenes Landsforening
NOPA Norsk forening for komponister og tekstforfattere
Norges Fotografforbund
Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
Norsk Journalistlag
Norsk Komponistforening

Norsk kritikerlag
Norsk Musikkforleggerforening
Norsk Oversetterforening
Norsk Redaktørforening
Norsk Revyforfatterforening
Norsk Tidsskriftforening

Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere
Norske Billedkunstnere
Norske Dramatikeres Forbund
Norske Kunsthåndverkere
Ny Musikk Komponistgruppe

ADRESSE

Postboks 1663 Vika, 0120 Oslo
Tlf.: 23 10 74 00 Faks: 23 10 74 10
E-post: kopinor@kopinor.no
Bankgiro: 5005.05.79848
Org.nr.: 964250340

www.kopinor.no

Side 2

Kopinor gir et omfattende tilbud til utdanningssektoren på alle nivåer, og våre avtaler fungerer godt for både brukere og rettighetshavere innenfor dagens bransjesystem. I universitets- og høyskolesektoren gir avtalene studenter og lærere tilgang til litteratur det ellers er vanskelig å få tilgang til.

En innføring av fripris for faglitteratur for høyere utdanning vil kunne endre strukturen i markedet på en måte som åpner for at utenlandsk litteratur får sterkere innpass. Kopinor vil følgelig i større grad måtte forvalte utenlandske og i mindre grad norske rettighetshaveres interesser på dette feltet.

Et svekket mangfold av norskspråklige bøker vil være til ulempe både for mange av våre avtaleparter og for rettighetshaverne. Kopinor organiserer norske rettighetshavere, og vi ser derfor med bekymring på en utvikling som vil spisse markedet mot bestselgerne og dermed gi et fattigere norskspråklig bokmarked og økt bruk av utenlandsk litteratur.

Så langt ser en at konsentrasjonen i salgsleddet har en tendens til å øke ved e-boksalg. I et friprissystem vil bestselgere til lave priser kunne brukes for å trekke kunder til salgssteder som ikke er avhengig av inntekter fra litteratursalg. Det er uheldig dersom store multinasjonale aktører som står fjernt fra norsk litteraturproduksjon, skal bestemme verdien av innholdet.

Vi merker oss at en av utredningene avdekker et klart behov for å styrke produksjonen av norskspråklig faglitteratur, og vi ber om at det utredes hvordan dette kan la seg gjøre.

Kopinor foreslår videre at departementene igangsetter arbeidet med en lov som kan sikre forutsigbare rammebetingelser for norsk litterær produksjon. Boka står i en særstilling, og viktige kulturpolitiske hensyn må ikke overkjøres av konkurransehensyn. Det vil verken rettighetshavere eller lesere være tjent med i det lange løp.

Vennlig hilsen
KOPINOR

Yngve Slettholm
administrerende direktør

Hege Døssland
seniorrådgiver